

فصلنامه روستا و توسعه، سال ۱۷، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۳، صفحات ۱۱۱-۱۳۳

عوامل مؤثر بر گرایش دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی به خدمت در مراکز جهاد کشاورزی به‌عنوان سربازان سازندگی

مهدی ابراهیم‌نژاد مغانلو، محمدرضا سلیمان‌پور، و سروه احمدی*

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۴/۲۹ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۱۰/۷

چکیده

تحقیق حاضر با هدف بررسی عوامل مؤثر بر گرایش دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی به خدمت در مراکز جهاد کشاورزی به‌عنوان سرباز سازندگی انجام شد. روش تحقیق توصیفی و از نظر هدف، کاربردی است. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه سربازان سازندگی بدو خدمت است که دوره آموزش نظام‌وظیفه را سپری و در دوره آموزش تخصصی و ترویجی وزارت جهاد کشاورزی شرکت کرده‌اند (۲۶۶ نفر). برای گردآوری داده‌ها، از پرسشنامه استفاده شد. نتایج ضریب همبستگی نشان داد که از بین متغیرهای مورد بررسی، متغیرهای فاصله محل خدمت تا محل سکونت با متغیر وابسته تحقیق رابطه منفی و عوامل فرهنگی، اجتماعی، شغلی و حرفه‌ای، مهارتی و ارتباطی با متغیر وابسته تحقیق رابطه مثبت و معنی‌دار دارند. نتیجه رگرسیون چندگانه نشان داد که متغیرهای عامل فرهنگی، فاصله محل خدمت تا محل سکونت و عامل شغلی و حرفه‌ای ۳۲ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین می‌کنند.

* به ترتیب، نویسنده مسئول و دانشجوی کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه آزاد واحد ورامین- پیشوا (ebrahimnejad1355@yahoo.com)، و استادیاران گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه آزاد واحد ورامین- پیشوا.

کلیدواژه‌ها: گرایش، دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی، مراکز جهاد کشاورزی، سرباز سازندگی.

مقدمه

با توجه به کمبود کارکنان متخصص و محدودیت قانونی در استخدام دولتی، هدف از اجرای طرح سربازان سازندگی در قالب یکی از طرح‌های مطرح در وزارت جهاد کشاورزی استفاده بهینه از نیروهای جوان متخصص و افزایش بهره‌وری در تولید کیفی و کمی محصولات کشاورزی است. همچنین، هدف از انجام آموزش‌های تخصصی ویژه سربازان سازندگی پس از طی دوره نظام‌وظیفه و پیش از آغاز به کار در مراکز جهاد کشاورزی انطباق دقیق‌تر فرد با ویژگی‌های شغلی و هماهنگی وی با نیازهای سازمانی است (دفتر بسیج سازندگی و شبکه عاملین ترویج، ۱۳۹۱).

بیشتر صاحب‌نظران هدف از گذراندن دوره سربازی به صورت فعالیتی تخصصی در سازمان یا نهادی خاص را طی دوره‌ای ویژه را تحقق‌پذیری اهداف سه‌گانه کمک به خود، کمک به سازمان و کمک به جامعه می‌دانند (قهرمانی، ۱۳۸۴). گسترش شبکه ترویجی از طریق جذب مشمولان متخصص و بومی زمینه‌ساز تأمین و تربیت نیروی انسانی مستعد و آشنا به فرهنگ و روابط اجتماعی روستاییان و عشایر کشور، رشد و خلاقیت و مشارکت جوانان در عرصه سازندگی و توسعه، گسترش فعالیت‌های ترویجی با هدف توسعه عملیاتی، افزایش عملکرد و استفاده بهینه از امکانات موجود در دهستان‌هاست (صابری، ۱۳۹۱).

بر اساس برنامه‌های سازمان ملل، رایج‌ترین معیار مورد استفاده در ارزیابی کفایت کارکنان ترویج «نسبت مروجان به کشاورزان» یا «نسبت مروجان به خانوارهای کشاورز» است. طی بررسی فائو در ۱۹۸۹، اختلاف چشمگیر این نسبت در میان کشورها مشاهده شد؛ نسبت مروجان به کشاورزان در کشورهای پیشرفته صنعتی تقریباً یک به چهارصد بود، در حالی که در کشورهای در حال توسعه، از یک به ۱۸۰۰ تا یک به ۲۹۰۰ و به‌طور متوسط، یک مروج در مقابل ۲۴۰۰ کشاورز بود. به دیگر سخن، در کشورهای در حال

توسعه، تعداد مروجان نسبت به کشاورزان در مقایسه با کشورهای صنعتی در حدود یک‌ششم (شانزده درصد) است (برنامه توسعه سازمان ملل، ۱۳۷۶). همچنین، بررسی مقایسه‌ای بین آمار نیروهای به‌کارگرفته‌شده به‌عنوان سربازان سازندگی با تعداد بهره‌برداران عرصه کشاورزی (۲۳۳۰۰۰ نفر) بیانگر آن است که به نسبت هر ۱۱۷۲ بهره‌بردار تنها یک سرباز سازندگی در قالب نیروی متخصص کشاورزی به ارائه خدمات آموزشی و ترویجی می‌پردازد. از آنجا که با حضور کارگزاران دولتی و همراهی سربازان سازندگی موجود، باز هم نیاز فنی کشاورزان مرتفع نمی‌شود، ضروری است تا با جذب بیشتر سربازان سازندگی در قالب نیروهای متخصص، امکان جبران این کمبود نیرو فراهم شود (دفتر بسیج سازندگی و شبکه عاملین ترویج، ۱۳۹۱).

مسئله اصلی تحقیق حاضر این است که «چه عواملی موجب می‌شود تا فارغ‌التحصیلان رشته‌های کشاورزی به خدمت در مراکز جهاد کشاورزی به‌عنوان سرباز سازندگی اشتیاق نشان دهند؟». شناسایی عوامل تأثیرگذار بر گرایش دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی برای جذب در طرح سربازان سازندگی می‌تواند دارای اهمیت باشد، به‌گونه‌ای که نتایج تحقیق حاضر می‌تواند از یک سو، در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌های آتی ستاد کل نیروهای مسلح و وزارت جهاد کشاورزی در تعداد سهمیه، جذب و به‌کارگیری سربازان سازندگی مفید واقع شود و از سوی دیگر، طراحی و اجرای صحیح برنامه‌های جذب و به‌کارگیری سربازان سازندگی به بهبود روش‌های انجام کار، کاهش هزینه‌های اضافی، پرورش استعدادها و افزایش علاقه به ادامه خدمت می‌انجامد.

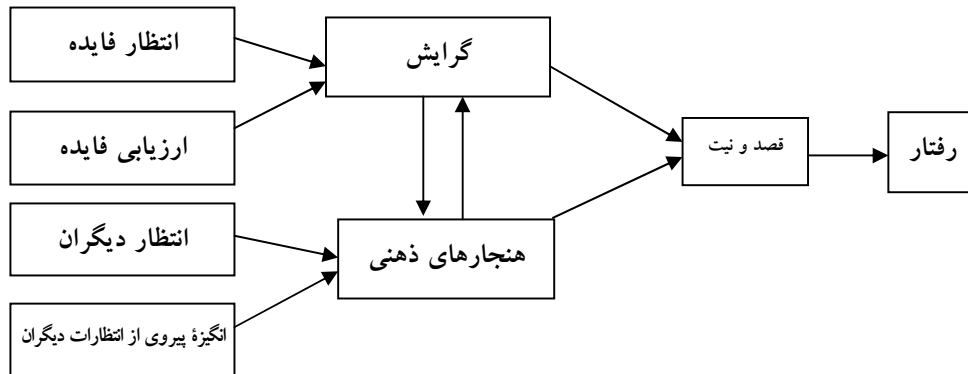
مبانی نظری

گرایش به معنی تمایلات و عقاید و اعتقادات یک فرد نسبت به یک چیز است. این تمایلات در پی تأثیر محیطی و تجارب فرد شکل می‌گیرد و کم‌وبیش دارای قوام است

(حجازی و سعدی، ۱۳۷۷). گرایش مجموعه تحمل‌پذیری از اعتقادات فرد در مورد چیزی است که زمینه‌ساز کنش‌های اوست؛ این تعریف تا حد زیادی مبتنی بر تعریف راکیچ است (راجرز و فلویدشومیکر، ۱۳۶۹). از نگاهی دیگر، گرایش به معنی نظام تمایلات، عقاید و اعتقادات یک فرد نسبت به پدیده‌های محیط اوست؛ این نظام در طول زمان در پی تأثیرات محیطی (مثلاً تربیت) و تجارب (به معنی وسیع آن) افراد شکل می‌گیرد و کم‌وبیش دارای قوام و دوام است (Drever and Froehlich, 1974).

دانشمندان از اصطلاح «گرایش» برای توصیف سه بعد رفتاری سود جست‌ه‌اند و فضای مفهومی آن نیز نسبت به همین ابعاد کاربردی ترسیم شده است: اول، بعد آمادگی جسمی بدن برای پذیرش محرک‌های بیرونی و تبدیل آن به عمل؛ دوم، بعد فکری و آگاهی یعنی، انسان در ذهن خود می‌داند که یک چیز به چه علت خوب است یا بد؛ و سوم، بعد احساسی یعنی، انسان بر اساس احساس خود (و نه بر اساس تفکر و حساب‌گری)، نسبت به پدیده‌های پیرامون خود به قضاوت و یا واکنش ارزیابی‌کننده می‌پردازد (رفیع‌پور، ۱۳۷۲). طبق نظریه فیش باین-آیزن، رفتار فرد متأثر از قصد و نیت اوست. گرایش و هنجارهای ذهنی دو عامل مهم تأثیرگذار بر قصد و نیت فرد است و این دو خود بر هم اثر می‌گذارند؛ بدین ترتیب، چهار عامل به شرح زیر بر گرایش تأثیر می‌گذارند:

- ۱- انتظار فایده، بدین معنی که «فرد تا چه حد از یک پدیده انتظار فایده دارد و نظر او درباره یک پدیده خاص چیست؟»؛
- ۲- ارزیابی فایده، بدین معنی که «فرد ارزیابی می‌کند که آیا پدیده مورد نظر برای او فایده داشته است یا نه؟»؛
- ۳- انتظار دیگران، بدین معنی که «فرد از نظر ذهنی تا چه میزان از دیگران تأثیر می‌پذیرد؟» و
- ۴- انگیزه پیروی از انتظارات دیگران، بدین معنی که «فرد تا چه حد رفتار خود را مطابق با رفتار دیگران جهت می‌دهد؟» (حجازی و سعدی، ۱۳۷۷).

مأخذ: یافته‌های پژوهش

نمودار ۱- عوامل مؤثر بر گرایش

سپ و هارود (Sapp and Harrod, 1989)، در کنار متغیرهای نظریه فیش-باین-آیزن، متغیر دیگری را به نام پذیرش اجتماعی در نظر گرفتند. آنها بر این باورند که انتظارات اجتماعی در پیدایش قصد و نیت مؤثر است (رفیع پور، ۱۳۷۲).

واژه «attitude»، که جمعی از اندیشمندان ایرانی پیش از انقلاب واژه‌های «گرایش»، «سوگیری» و «موضع‌گیری» را مترادف آن می‌دانستند، یک مرحله از واژه «نگرش» جلوتر می‌رود؛ یعنی، نظر و برداشت اولیه شخص درباره یک موضوع و یا پدیده عموماً بر اساس تجربه شخصی مستحکم‌تر شده، در رفتار و برخورد با آن کم‌وبیش منعکس می‌شود؛ از این‌رو، تغییر گرایش افراد دشوارتر از تغییر نگرش آنهاست (رفیع پور، ۱۳۷۲).

آیزن نگرش را عاملی می‌داند که باعث می‌شود فرد به کمک آن بر له یا علیه چیز، شخص، مؤسسه یا موقعیتی خاص یک رفتار خاص از خود نشان دهد. بر اساس نتایج بررسی عوامل مؤثر بر نگرش دانشجویان در انتخاب رشته‌های کشاورزی، داوطلبانی که رشته کشاورزی را در اولویت قرار داده‌اند، تجربه، مشاهده و شناخت بیشتر و به‌طور کلی، نگرش بهتری نسبت به کشاورزی و فعالیت‌های مختلف آن داشته‌اند (شاه‌ولی و نوری‌پور، ۱۳۸۶).

ثمری و استعلاجی (۱۳۸۴)، در پروژه «ارزشیابی طرح جامع سربازان سازندگی» شامل ارزشیابی عملکرد طرح سربازان سازندگی و بررسی نقش سربازان سازندگی در ارتقای بهره‌وری فعالیت‌های آموزشی- ترویجی و مشارکتی معاونت ترویج و نظام‌های بهره‌برداری در سطح شش استان منتخب و عوامل مؤثر بر آنها، بدین نتیجه رسیدند که خدمت در این طرح موجب انگیزش بسیار زیاد آنها برای ماندن در بخش کشاورزی و روستایی شده است و برای ماندگاری در بخش کشاورزی در روستا و تداوم همکاری به‌عنوان کارشناس ترویج خصوصی پس از پایان خدمت خود، تمایل زیادی نشان دادند.

حجازی و سعدی (۱۳۷۷)، در مطالعه خود پیرامون موضوع سنجش گرایش دانشجویان دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران به کار در مناطق روستایی، بدین نتیجه رسیدند که باید هر ساله با افزایش کتاب‌های جدید و امکانات آزمایشگاهی و نیز فراهم کردن زمینه فعالیت در مزارع کشاورزی، بر میزان علاقه دانشجویان به محیط آموزشی و رضایت از آن افزود. همچنین، توجه به کار عملی در دانشکده‌های کشاورزی، همزمان با علوم نظری کشاورزی، علاقه دانشجویان را به کار کشاورزی در مناطق روستایی افزایش می‌دهد.

کرمی دهکردی (۱۳۷۷) در پژوهشی به بررسی گرایش محققان کشاورزی پیرامون مشارکت با کارکنان ترویج و کشاورزان پرداخته و نتیجه گرفته است که گرایش مثبت محققان، کارکنان ترویج و کشاورزان به همکاری با یکدیگر لازمه رهیافت‌های مشارکتی است.

شعبانلو (۱۳۸۰) در مطالعه‌ای به بررسی گرایش دانشجویان به مهاجرت از کشور پرداخته و چنین نتیجه گرفته است که ارزیابی و برداشت افراد از شرایط فرهنگی، سیاسی و اقتصادی داخل کشور و نگرش‌ها و ویژگی‌های افراد بر گرایش آنها به مهاجرت از کشور تأثیر دارد.

عمانی و چیدری (Ommami and Chizari, 2006) در پژوهشی که در کنفرانس بین‌المللی ترویج و آموزش کشاورزی آمریکا (AIAEE) ارائه شده است، به بررسی گرایش و

دیدگاه‌های جوانان روستایی به فعالیت‌های گروهی و مشارکتی پرداخته و نتیجه گرفته‌اند که گرایش جوانان روستایی به فعالیت‌های گروهی نسبتاً مطلوب است. در این تحقیق، سطح سواد، مشارکت اجتماعی و آگاهی در زمینه فعالیت‌های گروهی و مشارکتی با گرایش جوانان روستایی در زمینه فعالیت‌های گروهی رابطه معنی‌دار به دست آمد.

صبوری و همکاران (۱۳۷۸) در پژوهشی ابعاد گرایش دانشجویان رشته کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار به کار در مناطق روستایی را بررسی کرده‌اند؛ بر اساس یافته‌های تحقیق، محتوای مطالب ارائه شده در دانشگاه، میزان حمایت‌های دولت از مناطق روستایی، میزان علاقه به کار عملی و میزان ارزش قائل شدن برای روستا با گرایش دانشجویان در زمینه کار در مناطق روستایی رابطه مثبت و معنی‌دار دارند، و توجه بدین موارد در بهبود گرایش دانشجویان پیرامون کار در مناطق روستایی نقشی مؤثر دارد.

به باور کنون (Cannon, 2005)، داوطلبان ورود به دانشگاه‌ها در آمریکا، به دلایل متعدد، گرایشی به ورود به رشته‌های کشاورزی ندارند. از جمله این دلایل عبارت‌اند از: کاهش نقش بخش کشاورزی نسبت به صنعت در رشد اقتصادی در دهه‌های هفتاد و هشتاد میلادی، افزایش شدید قیمت‌ها، تبلیغات سوء رسانه‌های خبری درباره کشاورزی و بزرگ‌نمایی مشکلات زندگی روستایی و کشاورزی، و فقدان دانش و مهارت‌های حرفه‌ای دانش‌آموختگان کشاورزی.

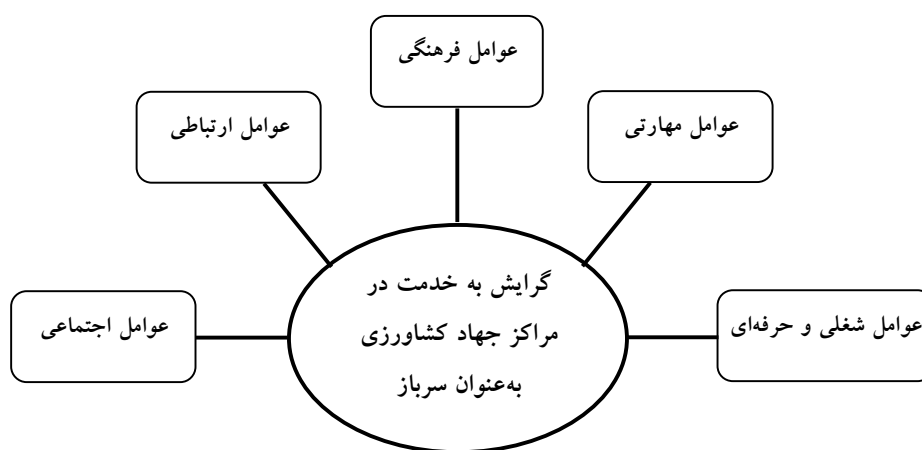
اورنگی و همکاران (۱۳۸۹)، در مطالعه خود پیرامون سنجش سازه‌های مؤثر بر گرایش دانش‌آموختگان و دانشجویان سال آخر رشته‌های کشاورزی به اشتغال در بخش تعاون استان خراسان جنوبی، بدین نتیجه رسیدند که باید با برگزاری کلاس‌های آموزشی، کارگاه‌های آموزشی، همایش‌ها و دیگر روش‌های آموزشی مناسب، نیازهای آموزشی دانش‌آموختگان کشاورزی را برطرف کرد تا گرایش آنها نسبت به اشتغال در بخش تعاون افزایش یابد؛ همچنین، آموزش و آگاه‌سازی و ارائه مشوق‌ها به بخش تعاون می‌تواند نقشی مهم در ایجاد گرایش در افراد به اشتغال در این بخش داشته باشد.

شهبازی و قربانی (۱۳۸۹)، در مطالعه خود پیرامون عوامل مؤثر بر گرایش دانشجویان دانشگاه‌های تبریز به عضویت در تعاونی‌های اشتغال‌زا، بدین نتیجه رسیدند که افزایش مشارکت در جامعه موجب افزایش گرایش به فعالیت‌های تعاونی خواهد شد و تعاونی‌ها با اشتغال‌زایی، با از بین بردن واسطه‌ها و دلالت‌ها سبب پیشگیری از انحصار، احتکار و تورم و نیز با جلوگیری از تمرکز ثروت در دست گروهی خاص، سبب تحقق عدالت اجتماعی می‌شوند و در نهایت، توسعه و تحکیم مشارکت و تعاون عمومی در میان مردم را فراهم می‌آورند؛ همچنین، برای افزایش مشارکت اجتماعی، برگزاری تورهای علمی و بازدیدهای دانشجویان از شرکت‌های تعاونی اشتغال‌زای موفق می‌تواند نقش مؤثر داشته باشد.

بر اساس مطالعه اکبری و همکاران (۱۳۸۸) پیرامون بررسی نگرش دانشجویان کشاورزی نسبت به اشتغال در بخش کشاورزی (مطالعه موردی دانشگاه بوعلی‌سینا همدان)، هرچه ارتباط بین دانشگاه و مراکز کاری بیشتر باشد، گرایش دانشجویان به اشتغال در بخش کشاورزی بیشتر خواهد بود و هرچه فرصت‌های شغلی بخش کشاورزی بیشتر باشد، گرایش به اشتغال در بخش کشاورزی بیشتر می‌شود و در نهایت، هر چه سیاست‌های دولت بهتر و تسهیلات و امکانات اختصاصی برای اشتغال بیشتر باشد، گرایش دانشجویان رشته کشاورزی به اشتغال در بخش کشاورزی بیشتر خواهد بود.

حجازی (۱۳۶۸)، در پژوهش خود در زمینه علل گرایش دانشجویان به رشته‌های کشاورزی بدین نتیجه رسیده است که در بین عوامل مختلف، خودبینی با ۸۳/۵ درصد بالاترین عامل در انتخاب رشته کشاورزی از سوی دانشجویان نسبت به گروه‌های دیگر است و پس از آن، عوامل مهم دیگر که به تصمیم‌گیری دانشجویان ارتباط دارد، با میانگین ۷۰/۲ درصد در درجه دوم اهمیت از نظر انتخاب رشته کشاورزی است و ارضای نیازها با ۶۳/۸ درصد و عوامل محیطی با ۵۷/۵ درصد در درجه سوم و چهارم قرار دارند.

بر اساس مرور مبانی نظری و تحقیقات گذشته، گرایش دانش‌آموختگان به فعالیت در بخش کشاورزی می‌تواند متأثر از عوامل گوناگون باشد که در مدل نظری تحقیق به صورت شماتیک بدان اشاره شده است (نمودار ۲).

نمودار ۲- مدل نظری تحقیق

روش تحقیق

تحقیق حاضر به‌لحاظ ماهیت، کمی و به‌لحاظ هدف، کاربردی بوده و به روش توصیفی انجام گرفته است. جامعه آماری تحقیق عبارت‌اند از کلیه سربازان سازندگی بدو خدمت که دوره آموزش نظام‌وظیفه را سپری و در دوره آموزش تخصصی و ترویجی وزارت جهاد کشاورزی در دو مرکز آموزش بابل و بروجرد شرکت کرده‌اند. تعداد سربازانی که در دوره هفتاد و پنجم آموزش تخصصی و ترویجی سال ۱۳۹۲ شرکت کرده‌اند، ۲۶۶ نفر است. به علت محدود بودن تعداد جامعه آماری، با استفاده از روش تحقیق تمام‌شماری، مطالعه روی کل تعداد ۲۶۶ نفر صورت گرفت. برای جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات مورد نیاز در راستای

دستیابی به اهداف تحقیق، از روش‌های مختلف مانند مصاحبه با صاحب‌نظران و متخصصان، مطالعه اسنادی و کتابخانه‌ای و جست‌وجوی اینترنتی و در نهایت، پرسشنامه استفاده شد. متغیر وابسته تحقیق «گرایش دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی به خدمت در مراکز جهاد کشاورزی به‌عنوان سرباز سازندگی» بوده که این متغیر با پنج سؤال مختلف از دانش‌آموختگان سنجیده شد. همچنین، متغیرهای مستقل تحقیق عبارت‌اند از عوامل فرهنگی، اجتماعی، شغلی و حرفه‌ای، مهارتی و عوامل ارتباطی، که هر کدام از آنها از طریق مجموع تعدادی گویه سنجیده شد. این گویه‌ها از مبانی نظری و مصاحبه با صاحب‌نظران تدوین شده‌اند. سنجش سؤالات و گویه‌های پرسشنامه از طریق طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت (خیلی کم = ۱، کم = ۲، متوسط = ۳، زیاد = ۴، و خیلی زیاد = ۵) انجام پذیرفت. برای تعیین روایی پرسشنامه، از روش روایی صوری و محتوایی استفاده شد، بدین معنی که با ارائه آن به صاحب‌نظران و متخصصان، نظرات آنها درباره روایی صوری پرسشنامه اخذ شد. همچنین، در مرحله پیش‌آزمون نیز نسبت به بررسی روایی محتوایی پرسشنامه اقدام شد. برای ارزیابی پایایی پرسشنامه، با استفاده از نرم‌افزار SPSS، آلفای کرونباخ محاسبه شد که بیش از ۰/۸۰ بوده و نشانه پایایی مناسب ابزار تحقیق است. روش‌ها و شیوه‌های آماری مورد استفاده در بخش توصیفی، فراوانی، میانگین، انحراف معیار و ضریب تغییرات و در بخش تحلیلی، ضریب همبستگی و رگرسیون چندگانه است. ضریب تغییرات از شاخص‌های پراکندگی است که مقادیر آن بر اساس تقسیم انحراف معیار بر میانگین به‌دست می‌آید. بنابراین، برای بررسی ثبات و رتبه گویه‌ها یا متغیرها نسبت به میانگین مزیت دارد، زیرا علاوه بر مقادیر میانگین‌ها، میزان انحراف معیار را نیز در نظر می‌گیرد.

نتایج و بحث

بررسی نتایج به‌دست آمده نشان می‌دهد که میانگین سنی پاسخ‌گویان ۲۴/۸ سال است که بیشترین فراوانی در طبقه سنی ۲۴ سال قرار دارد؛ ۷۹/۵ درصد آنها مجردند؛ سطح تحصیلات دوازده درصد آنها فوق‌دیپلم، ۷۱/۱ درصد لیسانس، پانزده درصد فوق‌لیسانس

و ۱/۹ درصد دکتری است؛ تمامی آنها فارغ‌التحصیل رشته‌های کشاورزی یا منابع طبیعی با گرایش‌های تحصیلی مختلف بوده که در این میان، ۸۴/۶ درصد کشاورزی، ۴/۱ درصد منابع طبیعی، ۱/۹ درصد شیلات، ۷/۹ درصد علوم دامی، و ۱/۵ درصد دامپزشکی است؛ فاصله محل خدمت سربازی و محل سکونت ۴۲/۱ درصد آنها کمتر از بیست کیلومتر است؛ و تمامی آنها پس از پایان دوره آموزشی، در مرکز جهاد کشاورزی دهستان مستقر خواهند شد.

عوامل فرهنگی مؤثر در گرایش دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی

بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر، گویه‌های تمایل به گذراندن دوره خدمت سربازی به صورت امریه و تمایل به خدمت در محیط کشاورزی و منابع طبیعی، به ترتیب، با ضریب تغییرات ۰/۱۴۹ و ۰/۱۵۰، رتبه‌های اول و دوم را به خود اختصاص داده‌اند (جدول ۱).

جدول ۱- رتبه‌بندی گویه‌های فرهنگی مؤثر بر گرایش دانش‌آموختگان کشاورزی به خدمت

به‌عنوان سربازان سازندگی

رتبه	ضریب تغییرات	میانگین	انحراف معیار	عوامل فرهنگی
۱	۰/۱۴۹	۴/۵۲	۰/۶۷۴	تمایل به گذراندن دوره خدمت سربازی به صورت امریه
۲	۰/۱۵۰	۴/۵۳	۰/۶۷۹	تمایل به خدمت در محیط کشاورزی و منابع طبیعی
۳	۰/۱۵۶	۴/۴۷	۰/۶۹۶	علاقه به ارائه خدمت به کشاورزان و روستاییان
۴	۰/۱۶۶	۴/۳۴	۰/۷۲۱	فراهم شدن زمینه توسعه آگاهی کشاورزان و بالا بردن دانش فنی آنها
۵	۰/۱۸۳	۴/۳۸	۰/۸۰۲	ارتقای فرهنگ کار و تولید در بخش کشاورزی
۶	۰/۲۰۲	۴/۴۵	۰/۸۹۸	بالا بردن تجربه و ادامه تحصیل پس از پایان خدمت در رشته کشاورزی
۷	۰/۲۱۷	۴/۲۲	۰/۹۱۵	امکان خدمت در محیط‌های غیرنظامی
۸	۰/۲۱۹	۴/۲۸	۰/۹۳۹	بومی بودن و آشنایی با خصوصیات مردم روستا
۹	۰/۲۳۰	۴/۱۸	۰/۹۶۲	آشنایی بیشتر با آداب و رسوم مردم روستا
۱۰	۰/۲۴۶	۴/۰۶	۱/۰۰۰	آشنایی بیشتر با نحوه زندگی در محیط روستا

میانگین = ۴/۳۴، انحراف معیار = ۰/۸۲۸

مأخذ: یافته‌های پژوهش

عوامل اجتماعی مؤثر در گرایش دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی

برای بررسی عوامل اجتماعی مؤثر در گرایش دانش‌آموختگان کشاورزی به خدمت به‌عنوان سربازان سازندگی، سؤالاتی از پاسخ‌گویان پرسیده شد. همان‌گونه که جدول ۲ نشان می‌دهد، با توجه به رتبه‌بندی صورت‌گرفته بر اساس ضریب تغییرات، مشخص شد که گویه‌های خدمت به جامعه کشاورزی و روستایی و علاقه‌مندی به انتقال دانش خود به کشاورزان و دامداران منطقه، با ضریب تغییرات ۰/۱۶۰ و ۰/۱۶۱، رتبه‌های اول و دوم را به خود اختصاص داده‌اند، گویای آنکه تأکید پاسخ‌گویان بر این دو عامل بیش از دیگر عوامل است.

جدول ۲- رتبه‌بندی گویه‌های اجتماعی مؤثر بر گرایش دانش‌آموختگان کشاورزی به خدمت

به‌عنوان سربازان سازندگی

رتبه	ضریب تغییرات	میانگین	انحراف معیار	عوامل اجتماعی
۱	۰/۱۶۰	۴/۴۲	۰/۷۰۸	خدمت به جامعه کشاورزی و روستایی
۲	۰/۱۶۱	۴/۴۴	۰/۷۱۵	علاقه‌مندی به انتقال دانش خود به کشاورزان و دامداران منطقه
۳	۰/۱۷۱	۴/۲۸	۰/۷۳۱	آشنایی و تعامل با تولیدکنندگان و بهره‌برداران بخش کشاورزی
۴	۰/۱۷۲	۴/۲۹	۰/۷۵۵	احساس مسئولیت در قبال بخش کشاورزی
۵	۰/۱۷۹	۴/۳۷	۰/۷۶۵	آشنایی با حرفه و بخش کشاورزی
۶	۰/۱۸۴	۴/۲۱	۰/۷۹۴	کمک به بهبود وضعیت کشاورزی در منطقه
۷	۰/۱۹۹	۴/۲۰	۰/۸۳۷	کسب منزلت اجتماعی و احترام به‌عنوان سرباز متخصص
۸	۰/۲۵۵	۴/۱۱	۰/۰۴۹	نزدیکی محل خدمت به محل استقرار خانواده و محل سکونت
۹	۰/۲۹۶	۳/۷۰	۰/۰۹۶	توصیه‌های دوستان و آشنایان و یا خویشاوندان
۱۰	۰/۳۳۵	۳/۴۵	۱/۱۵۵	فضاسازی رسانه‌های گروهی و جمعی و اثرپذیری از آنها

میانگین = ۴/۱۶ انحراف معیار = ۰/۸۶۰

مأخذ: یافته‌های پژوهش

عوامل شغلی و حرفه‌ای مؤثر در گرایش دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی

در مورد عوامل شغلی و حرفه‌ای مؤثر بر گرایش دانش‌آموختگان کشاورزی به خدمت به‌عنوان سربازان سازندگی، نتایج پژوهش نشان می‌دهد که افزایش تجربه شغلی خود در زمینه کشاورزی و بهره‌مندی از دو سال سابقه شغلی مرتبط با رشته تحصیلی، با ضریب تغییرات ۰/۱۵۴ و ۰/۱۵۸، رتبه‌های اول و دوم را به خود اختصاص داده‌اند و در مقایسه با سایر عوامل شغلی و حرفه‌ای، تأثیر بیشتری روی انگیزه دانش‌آموختگان مشمول خدمت سربازی دارند (جدول ۳).

جدول ۳- رتبه‌بندی گویه‌های شغلی و حرفه‌ای مؤثر بر گرایش دانش‌آموختگان کشاورزی به

خدمت به‌عنوان سربازان سازندگی

رتبه	ضریب تغییرات	میانگین	انحراف معیار	عوامل شغلی و حرفه‌ای
۱	۰/۱۵۴	۴/۴۷	۰/۶۹۰	افزایش تجربه شغلی خود در زمینه کشاورزی
۲	۰/۱۵۸	۴/۴۵	۰/۷۰۵	بهره‌مندی از دو سال سابقه شغلی مرتبط با رشته تحصیلی
۳	۰/۱۷۲	۴/۳۸	۰/۷۵۳	امکان کسب تجارب عملی مرتبط با رشته تخصصی
۴	۰/۱۷۳	۴/۵۰	۰/۷۷۸	امکان ایجاد زمینه جذب در بخش دولتی
۵	۰/۱۷۳	۴/۳۵	۰/۷۵۴	آشنایی با پروژه‌ها و طرح‌های کسب‌وکار در کشاورزی
۶	۰/۱۹۲	۴/۲۱	۰/۸۰۹	اثرگذاری در حرفه‌ای کردن فعالیت تولیدکنندگان محصولات کشاورزی
۷	۰/۱۹۲	۴/۳۰	۰/۸۲۸	علاقه به انجام کار در مزرعه و فعالیت در بخش کشاورزی
۸	۰/۱۹۵	۴/۲۵	۰/۸۲۹	به‌کارگیری دانش نوین برای حل مشکلات بخش کشاورزی
۹	۰/۲۹۴	۳/۸۶	۱/۱۳۸	ادامه دادن شغل کشاورزی پس از پایان خدمت سربازی
۱۰	۰/۳۷۶	۳/۲۷	۱/۲۳۰	دستیابی به شغل مناسب غیردولتی پس از پایان خدمت

میانگین = ۴/۲۰، انحراف معیار = ۰/۸۵۱

مأخذ: یافته‌های پژوهش

عوامل مهارتی مؤثر در گرایش دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی

بر اساس یافته‌های به‌دست آمده در زمینه عوامل مهارتی مؤثر بر گرایش دانش‌آموختگان کشاورزی به خدمت به‌عنوان سربازان سازندگی، گویه‌های امکان کسب آگاهی از بخش کشاورزی و بالا بردن دانش فنی خود در زمینه کشاورزی، به‌ترتیب، با ضریب تغییرات ۰/۱۷۰ و ۰/۱۷۱، رتبه‌های اول و دوم را به خود اختصاص داده‌اند و گویه ارزیابی توانایی خود در زمینه‌های مختلف بخش کشاورزی با ضریب تغییرات ۰/۲۰۸ آخرین رتبه را از نظر تأثیر بر انگیزه دانش‌آموختگان مشمول خدمت سربازی دارد؛ رتبه بقیه گویه‌ها نیز در جدول ۴ آمده است.

جدول ۴- رتبه‌بندی گویه‌های مهارتی مؤثر بر گرایش دانش‌آموختگان کشاورزی به خدمت

به‌عنوان سربازان سازندگی

رتبه	ضریب تغییرات	میانگین	انحراف معیار	عوامل مهارتی
۱	۰/۱۷۰	۴/۳۶	۰/۷۴۱	امکان کسب آگاهی از بخش کشاورزی
۲	۰/۱۷۱	۴/۳۹	۰/۷۵۰	بالا بردن دانش فنی خود در زمینه کشاورزی
۳	۰/۱۷۷	۴/۳۷	۰/۷۷۳	افزایش تجربه مهارت عملی در زمینه کشاورزی
۴	۰/۱۷۷	۴/۳۱	۰/۷۶۵	کسب مهارت‌های حرفه‌ای کشاورزی و امکان ارتقای آن
۵	۰/۱۸۵	۴/۲۳	۰/۷۸۳	امکان بروز نوآوری‌ها، ابتکار و خلاقیت‌ها و توجه به آنها
۶	۰/۱۸۵	۴/۳۳	۰/۸۰۱	امکان تلفیق دانش دانشگاهی و دانش بومی و تجارب عملی
۷	۰/۱۸۶	۴/۳۰	۰/۸۰۱	فراهم آوردن فرصتی برای به‌کارگیری مطالب آموخته‌شده
۸	۰/۱۹۱	۴/۳۱	۰/۸۲۲	تقویت توان عملیاتی برای حضور در بخش کشاورزی به‌عنوان تولیدکننده
۹	۰/۲۰۸	۴/۱۵	۰/۸۶۲	ارزیابی توانایی خود در زمینه‌های مختلف بخش کشاورزی

میانگین = $4/30$ انحراف معیار = $0/788$

مأخذ: یافته‌های پژوهش

عوامل ارتباطی مؤثر در گرایش دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی

در زمینه عوامل ارتباطی مؤثر بر گرایش دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی به خدمت در مراکز جهاد کشاورزی به‌عنوان سربازان سازندگی، گویه‌های ارتباط بیشتر با کارشناسان بخش کشاورزی و افزایش تجربه مهارت ارتباطی در زمینه کشاورزی نزد دانش‌آموختگان مشمول خدمت سربازی، با ضریب تغییرات ۰/۱۷۲ و ۰/۱۸۶، رتبه‌های اول و دوم را به خود اختصاص داده‌اند و امکان برقراری ارتباط با رهبران فنی در روستا با ضریب تغییرات ۰/۲۷۲ دارای رتبه هشتم است و در میان افراد مورد مطالعه، پایین‌ترین درجه اهمیت را دارد (جدول ۵).

جدول ۵- رتبه‌بندی گویه‌های ارتباطی مؤثر بر گرایش دانش‌آموختگان کشاورزی به خدمت

به‌عنوان سربازان سازندگی

رتبه	ضریب تغییرات	میانگین	انحراف معیار	عوامل ارتباطی
۱	۰/۱۷۲	۴/۳۷	۰/۷۵۳	ارتباط بیشتر با کارشناسان بخش کشاورزی
۲	۰/۱۸۶	۴/۲۱	۰/۷۸۳	افزایش تجربه مهارت ارتباطی در زمینه کشاورزی
۳	۰/۱۹۰	۴/۱۸	۰/۷۹۶	ارزیابی توانایی خود در زمینه ارتباط با کشاورزان
۴	۰/۲۰۴	۴/۱۳	۰/۸۴۳	امکان برقراری ارتباط با کارگزاران دولتی بخش کشاورزی
۵	۰/۲۱۹	۴/۲۵	۰/۹۰۳	زمینه‌سازی برای ایجاد ارتباط شغلی و حرفه‌ای با کشاورزان
۶	۰/۲۳۳	۴/۰۹	۰/۹۵۵	امکان برقراری ارتباط با کشاورزان پیشرو
۷	۰/۲۴۴	۴/۰۲	۰/۹۸۳	امکان برقراری ارتباط با مددکاران ترویجی و نیروهای داوطلب مردمی
۸	۰/۲۷۲	۳/۹۲	۱/۰۶۸	امکان برقراری ارتباط با رهبران فنی در روستا

میانگین = ۴/۱۵، انحراف معیار = ۰/۲۱۵

مأخذ: یافته‌های پژوهش

رابطه متغیرهای مستقل با متغیر وابسته پژوهش

با توجه به نحوه سنجش متغیر وابسته تحقیق بر اساس تجمیع^(۱) چند سؤال و نرمال بودن داده‌های گردآوری شده، مقیاس متغیر وابسته شبه‌فاصله‌ای است. اما به دلیل رتبه‌ای بودن مقیاس سنجش متغیرهای مستقل، از ضریب همبستگی اسپیرمن برای بررسی رابطه متغیرها استفاده شده است. نتایج ضریب همبستگی اسپیرمن نشان می‌دهد که رابطه عوامل فرهنگی، اجتماعی، شغلی و حرفه‌ای، مهارتی، و ارتباطی با گرایش دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی به خدمت به عنوان سربازان سازندگی مثبت و معنی‌دار است، بدین معنی که هرچه این عوامل نقش بیشتری داشته باشند، گرایش دانش‌آموختگان نیز بیشتر خواهد بود؛ اما فاصله محل خدمت تا محل سکونت با متغیر وابسته رابطه منفی و معنی‌دار دارد و به دیگر سخن، هرچه متغیر فاصله کمتر باشد، گرایش بیشتر خواهد بود (جدول ۶).

جدول ۶- بررسی رابطه عوامل مختلف مورد مطالعه با گرایش دانش‌آموختگان به خدمت به عنوان

سربازان سازندگی

متغیر	ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری
عامل فرهنگی	۰/۵۱۷**	۰/۰۰۰
عامل اجتماعی	۰/۴۶۴**	۰/۰۰۰
عامل شغلی و حرفه‌ای	۰/۴۰۷**	۰/۰۰۰
عامل مهارتی	۰/۳۲۵**	۰/۰۰۰
عامل ارتباطی	۰/۳۸۴**	۰/۰۰۰
فاصله محل خدمت تا محل سکونت	-۰/۱۸۶*	۰/۰۰۲

** معنی‌داری در سطح ۹۹ درصد * معنی‌داری در سطح ۹۵ درصد

مأخذ: یافته‌های پژوهش

رگرسیون چندگانه متغیرهای تبیین‌کننده متغیر وابسته

در تحلیل رگرسیون چندگانه، از روش‌های مختلف برای ورود متغیرها به معادله رگرسیونی استفاده می‌شود. در تحقیق حاضر، از تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام به گام استفاده شده است. در این روش، متغیرهای دارای همبستگی قوی‌تر به ترتیب وارد معادله و متغیرهای ضعیف‌تر از معادله حذف می‌شوند.

گام اول

در این مرحله، اولین متغیری که وارد معادله رگرسیون شده، عامل فرهنگی است که ۲۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته پژوهش حاضر را تبیین می‌کند.

گام دوم

در گام دوم از معادله رگرسیونی، متغیر فاصله محل خدمت تا محل سکونت وارد معادله رگرسیونی می‌شود که به همراه متغیر عامل فرهنگی، ۲۹ درصد از تغییرات متغیر وابسته تحقیق را تبیین می‌کند.

گام سوم

در این مرحله از محاسبات رگرسیونی، متغیر عامل شغلی و حرفه‌ای وارد معادله رگرسیونی می‌شود که با دو متغیر مراحل قبل رگرسیون، ۳۲ درصد از تغییرات متغیر وابسته تحقیق را تبیین می‌کنند.

جدول ۷- ضرایب تعیین متغیرهای مستقل مؤثر بر گرایش دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی

به خدمت به‌عنوان سربازان سازندگی

متغیرها	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده
متغیر مستقل عامل فرهنگی	۰/۵۱۷	۰/۲۶۷	۰/۲۶۴
متغیر مستقل فاصله محل خدمت تا محل سکونت	۰/۵۴۸	۰/۳۰۱	۰/۲۹۵
متغیر مستقل عامل شغلی و حرفه‌ای	۰/۵۷۵	۰/۳۳۰	۰/۳۲۳

مأخذ: یافته‌های پژوهش

جدول ۸- نتیجه برآورد رگرسیون گام به گام برای تبیین تأثیر متغیرهای مستقل بر گرایش دانش‌آموختگان کشاورزی به خدمت به‌عنوان سربازان سازندگی

سطح معنی‌داری	آماره t	ضریب			گام‌ها
		استاندارد	ضریب غیراستاندارد	B	
۰/۰۰۰	۱۸/۲۱۱	-	۰/۸۲۵	۱۵/۰۲۵	گام ۱
۰/۰۰۰	۹/۸۰۲	۰/۵۱۷	۰/۰۱۹	۰/۱۸۵	عامل فرهنگی (X _۱)
۰/۰۰۰	۱۸/۹۱۶	-	۰/۸۱۴	۱۵/۳۹۵	ضریب ثابت
۰/۰۰۰	۱۰/۰۰۴	۰/۵۱۶	۰/۰۱۸	۰/۱۸۵	عامل فرهنگی (X _۱)
				-	فاصله محل خدمت تا
۰/۰۰۰	-۳/۵۷۴	-۰/۱۸۴	۰/۰۰۳	-۰/۰۰۹	محل سکونت (X _۲)
۰/۰۰۰	۱۴/۸۶۳	-	۰/۹۲۸	۱۳/۷۹۰	ضریب ثابت
۰/۰۰۰	۷/۱۱۱	۰/۴۱۶	۰/۰۲۱	۰/۱۴۹	عامل فرهنگی (X _۱)
					فاصله محل خدمت تا
۰/۰۰۰	-۳/۶۶۴	-۰/۱۸۵	۰/۰۰۳	-۰/۰۰۹	محل سکونت (X _۲)
۰/۰۰۱	۳/۳۹۰	۰/۱۹۸	۰/۰۲۲	۰/۰۷۵	عامل شغلی و حرفه‌ای (X _۲)

مأخذ: یافته‌های پژوهش

تحلیل یافته‌ها نشان می‌دهد که افراد بومی در مقایسه با افراد غیربومی گرایش بیشتری به خدمت در مراکز جهاد کشاورزی به‌عنوان سربازان سازندگی داشته و در نزدیکی محل سکونت خود مشغول به خدمت می‌باشند که بر این اساس، می‌توان چنین نتیجه گرفت که نزدیکی محل سکونت و استقرار خانواده می‌تواند یکی از عوامل تأثیرگذار بر ایجاد میل و علاقه در گذراندن دوران خدمت سربازی در قالب طرح سربازان سازندگی باشد. نتایج تحقیق تیرایی و قاسمی (۱۳۸۵) نیز این یافته را تأیید می‌کند که محل سکونت و سابقه سکونت در روستا با نگرش به اشتغال در مناطق روستایی رابطه معنی‌دار دارد.

همچنین، افزایش تجربه شغلی و کسب سابقه شغلی مرتبط با رشته تحصیلی در دوران سربازی برای افراد از اهمیت ویژه برخوردار بوده است. بدین ترتیب، می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت که کسب سابقه شغلی مرتبط با رشته تحصیلی پس از فراغت از تحصیل از مهم‌ترین دغدغه‌های دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی در مقاطع دانشگاهی به‌شمار می‌رود؛ نتایج تحقیق ثمری و استعلاجی (۱۳۸۴) که بر اساس آن، خدمت در طرح سربازان سازندگی موجب انگیزش بسیار زیاد سربازان برای ماندن در بخش کشاورزی و روستایی می‌شود، با این یافته همخوانی دارد و دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی نیز در صورت داشتن شغل مناسب، در بخش کشاورزی خواهند ماند. همچنین، این نتیجه با یافته‌های تحقیق اکبری و همکاران (۱۳۸۸) همسویی دارد که بر اساس آن، هرچه فرصت‌های شغلی بخش کشاورزی بیشتر باشد، گرایش دانشجویان به اشتغال در بخش کشاورزی بیشتر خواهد بود.

امکان کسب آگاهی از بخش کشاورزی و بالا بردن دانش فنی خود در زمینه کشاورزی از مهم‌ترین عوامل مهارتی تأثیرگذار در گرایش دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی بوده و این موضوع حاکی از آن است که این دسته از افراد مشمول خدمت سربازی تمایل دارند که با خدمت در بخش کشاورزی، زمینه لازم برای ارتقای توانایی‌های خود در زمینه کشاورزی را فراهم آورند. نتایج تحقیقات صبوری و همکاران (۱۳۸۷) و حجازی و سعدی (۱۳۷۷)، مؤید آنکه میزان علاقه به کار عملی بر گرایش دانشجویان در زمینه کار کشاورزی در مناطق روستایی می‌افزاید، با این یافته تحقیق حاضر همسویی دارد.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

مطالعه حاضر با هدف بررسی عوامل مؤثر بر گرایش دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی به خدمت به‌عنوان سربازان سازندگی صورت پذیرفت. نتایج تحلیل همبستگی برای بررسی رابطه بین متغیرهای تحقیق نشان داد که عوامل فرهنگی، اجتماعی، شغلی و حرفه‌ای، مهارتی، و ارتباطی با گرایش دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی به خدمت به‌عنوان

سربازان سازندگی رابطه مثبت و معنادار دارند؛ به دیگر سخن، هرچه این عوامل تقویت شوند، میل و علاقه افراد مورد پیمایش برای خدمت در مراکز جهاد کشاورزی دهستان به‌عنوان سرباز سازندگی بیشتر می‌شود. همچنین، بین فاصله محل خدمت سربازی تا محل سکونت و گرایش افراد مورد مطالعه رابطه منفی و معنی‌دار وجود دارد، بدین معنی که هرچه فاصله کمتر باشد، افراد مورد مطالعه تمایل بیشتری به خدمت در مراکز جهاد کشاورزی به‌عنوان سرباز سازندگی دارند.

در مجموع، بررسی توصیفی و تحلیل عوامل مؤثر بر گرایش افراد مورد مطالعه به خدمت به‌عنوان سرباز سازندگی نشان می‌دهد که دانش‌آموختگان رشته‌های مختلف کشاورزی در مقاطع تحصیلی دانشگاهی از علاقه و انگیزه کافی برای کار و فعالیت در بخش کشاورزی برخوردارند و همین نکته یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های ذهنی آنهاست. این افراد در پی تحصیل در رشته‌های کشاورزی و نیز حضور اجتماعی در قالب تخصص و مهارت خود بوده و همچنین، در اندیشه استفاده از فرصت خدمت به‌عنوان سرباز سازندگی برای زمینه‌سازی شغلی آتی خود می‌باشند. میل و علاقه این افراد به ارتباط و تعامل سازنده با کشاورزان نیز حاکی از آن است که بسیاری از آنها حضور مستقیم در بخش تولید کشاورزی را در قالب یک هدف برای آینده شغلی خود مد نظر دارند.

نتیجه تحقیق حاکی از تأثیر بالای دستیابی به شغل و حرفه مناسب و مرتبط با رشته تخصصی و تحصیلی در مورد دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی بر انگیزش آنها برای خدمت به‌عنوان سربازان سازندگی است؛ از این‌رو، پیشنهاد می‌شود که آینده شغلی سربازان سازندگی بررسی شود و در این زمینه، برنامه‌ریزی لازم برای جذب افراد شاخص از میان آنها صورت پذیرد و همچنین، زمینه لازم برای حضور این‌گونه افراد به‌صورت یک شخصیت حقیقی در بخش کشاورزی فراهم آید.

با توجه به نتایج تحقیق که بر اساس آن، یکی از عوامل مؤثر بر گرایش افراد مورد مطالعه نزدیکی فاصله محل خدمت تا محل سکونت است، پیشنهاد می‌شود که اطلاع‌رسانی

بیشتری از نحوه جذب سربازان سازندگی در روستاها انجام شود تا فرصت بهره‌مندی از مزایای طرح سربازان سازندگی برای تمامی افراد واجد شرایط فراهم آید. همچنین، بر اساس نتایج تحقیق، یکی از دغدغه‌های اصلی افراد مورد مطالعه مسائل مربوط به کسب شغل مرتبط با رشته تحصیلی و تخصصی است و از سویی، در بازار کسب‌وکار در سطح کشور محدودیت وجود دارد، بنابراین پیشنهاد می‌شود که در اعطای وام‌های خوداشتغالی، سربازان سازندگی منقضی از خدمت از اولویت برخوردار باشند. با توجه به توانمند شدن دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی که خدمت سربازی خود را در مراکز جهاد کشاورزی سپری می‌کنند، پیشنهاد می‌شود که در هنگام صدور پروانه و موافقت اصولی برای ایجاد واحدهای تولیدی، این افراد در اولویت قرار گیرند. به‌منظور آماده‌سازی سربازان سازندگی برای ارائه خدمات به کشاورزان پس از دوران خدمت سربازی، پیشنهاد می‌شود که در حین خدمت، برنامه‌ریزی لازم برای ارائه آموزش‌های فنی - حرفه‌ای و کاربردی در زمینه‌های موضوعی و محصولی به آنها در کانون توجه قرار گیرد.

یادداشت

1. compute

منابع

اکبری، ر؛ موحدی، ر؛ و کوچکیان، ح. (۱۳۸۸)، «بررسی نگرش دانشجویان کشاورزی نسبت به اشتغال در بخش کشاورزی (مطالعه موردی: دانشگاه بوعلی سینا همدان)». *پژوهش‌های ترویج و آموزش کشاورزی*، سال ۲، شماره ۴ (زمستان ۱۳۸۸)، صص ۹۱-۱۰۲.

اورنگی، م؛ حسینی‌نیا، غ؛ و حیدری، ع. (۱۳۸۹)، «سنجش سازه‌های مؤثر بر گرایش دانش‌آموختگان و دانشجویان سال آخر رشته‌های کشاورزی به اشتغال در بخش تعاون استان خراسان جنوبی». *مجله تعاون*، سال ۲۱، دوره جدید، شماره ۱ (بهار ۱۳۸۹)، صص ۱۰۱-۱۱۲.

- برنامه توسعه سازمان ملل (۱۳۷۶)، **ترویج کشاورزی**. ترجمه سید محمود حسینی و محمد چیدری. زنجان: دانشگاه زنجان.
- تبرایی، م. و قاسمی، م. (۱۳۸۵)، «بررسی نگرش دانشجویان کشاورزی به اشتغال در مناطق روستایی و عوامل مؤثر بر آن (مطالعه موردی: دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد در سال تحصیلی ۸۳-۱۳۸۲)». **مجله علوم کشاورزی و منابع طبیعی**، سال ۱۳، شماره ۲، صص ۱۳۳-۱۳۴.
- ثمیری، د. و استعلاجی، ع. (۱۳۸۴)، **ارزشیابی جامع طرح سربازان سازندگی**. طرح تحقیقاتی معاونت ترویج و نظام بهره‌برداری. تهران: وزارت جهاد کشاورزی، معاونت ترویج و نظام بهره‌برداری.
- حجازی، ی. (۱۳۶۸)، «علل گرایش دانشجویان به رشته‌های کشاورزی». **مجله علوم کشاورزی ایران**، سال ۲۰، شماره ۱ و ۲، صص ۴۷-۵۵.
- حجازی، ی. و سعدی، ح. (۱۳۷۷)، «سنجش گرایش دانشجویان دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران به کار در مناطق روستایی». **مجله علمی- پژوهشی انجمن ترویج و آموزش کشاورزی ایران**، سال ۱، شماره ۱، علوم ترویج و آموزش کشاورزی، صص ۴۰-۴۹.
- دفتر بسیج سازندگی و شبکه عاملین ترویج (۱۳۹۱)، **گزارش عملکرد طرح سربازان سازندگی**. تهران: وزارت جهاد کشاورزی، معاونت ترویج و آموزش، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی.
- راجرز، اورت ام. و فلویید شومیکر، اف. (۱۳۶۹)، **رسانش نوآوری‌ها (رهیافتی میان‌فرهنگی)**. ترجمه عزت‌اله کرمی و ابوطالب فنایی. شیراز: دانشگاه شیراز.
- رفیع‌پور، ف. (۱۳۷۲)، **سنجش گرایش روستاییان نسبت به جهاد سازندگی**. مرکز تحقیقات و بررسی مسائل روستایی، وزارت جهاد سازندگی. تهران: ارغنون.
- شاه‌ولی، م. و نوری‌پور، م. (۱۳۸۶)، «سازه‌های مؤثر بر نگرش دانشجویان کشاورزی کشور: راهکارهای هدایت داوطلبان به رشته‌های کشاورزی». **مجله علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران**، سال ۳، شماره ۱، صص ۵۵-۷۱.
- شعبانلو، ر. (۱۳۸۰)، **بررسی گرایش دانشجویان به مهاجرت از کشور**. پایان‌نامه کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی. تهران: دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس.

شهبازی، م. و قربانی، ف. (۱۳۸۹)، «عوامل مؤثر بر گرایش دانشجویان دانشگاه‌های تبریز به عضویت در تعاونی‌های اشتغال‌زا». *مجله تعاون*، سال ۲۱، دوره جدید، شماره ۴ (زمستان ۱۳۸۹)، صص ۱-۲۷.

صابری، علی‌اکبر (۱۳۹۱)، *گزارش ارزیابی عملکرد مرحله ششم اجرای طرح سربازان سازندگی*. تهران: وزارت جهاد کشاورزی، معاونت ترویج و آموزش، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، اداره کل پشتیبانی و تجهیز شبکه ترویج.

صبوری، م.؛ عمانی، ا.؛ نصرتی، ا.؛ و ثمری، د. (۱۳۸۷)، «تحلیل همبستگی و رگرسیونی ابعاد گرایش دانشجویان رشته کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار به کار در مناطق روستایی». *پژوهش‌نامه علوم اجتماعی*، سال دوم ۲، شماره ۴ (زمستان ۱۳۸۷)، صص ۱۴۱-۱۵۵.

قهرمانی، گ. (۱۳۸۴)، *اثر بخشی آموزش‌های تخصصی سربازان سازندگی و میزان تناسب آموزش‌ها با فعالیت آنها*. طرح تحقیقاتی معاونت ترویج و نظام بهره‌برداری. تهران: وزارت جهاد کشاورزی، معاونت ترویج و نظام بهره‌برداری، دفتر مطالعات و تلفیق برنامه‌ها. کرمی دهکردی، اسماعیل. (۱۳۷۷)، *گرایش محققان کشاورزی پیرامون مشارکت با کارکنان ترویج و کشاورزان، پژوهشی در سه استان چهارمحال و بختیاری، اصفهان و خوزستان*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی. تهران: دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس.

Cannon, J. G. (2005), *Perceptions of the Influence of the Virginia Governor's School for Agriculture on VGSA Alumni*. Doctoral Dissertation. Virginia: Virginia Polytechnic Institute and State University.

Drever, J. and Froehlich, W. D. (1974), *Woerterbuch zur Psychologie*. Muenchen: dtv.

Ommani, A. and Chizari, M. (2006), "The perception of rural youth regarding teamwork in youth club". *Proceedings of the 22nd Annual Conference of AIAEE*, Clearwater Beach, Florida.

Sapp, Stephan G. and Harrod, Wendy J. (1989), "Social acceptability and intentions of eat beef: an expansion of Fishbein-Ajzen model using reference group theory. *Rural Sociology*, Vol. 54, No. 3, pp. 420-438.

